

ANALIZA KAO PREDMET FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA U SVOJSTVU VLASNIŠTVA PREDUZETNIKA I PRAVNIH LICA

Zdravka Petković¹, Denis Stojkanović²

Apstrakt

O bilo kom preduzeću da je reč bilo da je u svojstvu vlasništva pravnih lica ili preduzetnika, analiza finansijskih izveštaja pre svega se bavi ocenjivanjem finansijskog stanja preduzeća, kao i upravljanjem obrtnim kapitalom u preduzeću. Kao glavni zadatak analize finansijskih izveštaja u preduzeću jeste bilans stanja, bilans uspeha i promena na kapitalu. Što se tiče poslova prijema kao i obrade finansijskih izveštaja u Srbiji imaju tradiciju više od pola veka, a objavljeni su prvenstveno u službi društvenog knjigovodstva, tj. zavodu za obračun i plaćanje.

Finansijski izveštaji predstavljaju strukturni prikaz poslovnih promena nastalih u period izveštavanja sa ciljem obezbeđivanja informacija o finansijskoj poziciji, tj. finansijskom uspehu, kao i promene finansijske pozicije pravnih lica i preduzetnika, koje su veoma korisne za donošenje ekonomskih odluka velikog obima korisnika. U nekim slučajevima može doći i do manipulacije u finansijskim izveštajima, tj. moguće doći do grešaka, gde se time posebno bavi revizori koje vrše stalnu kontrolu.

Ključne riječi: finansijski izveštaji, bilans stanja, bilans uspeha, pravna lica, preduzetnici.

Uvod

Da bi preduzeće uspešno poslovalo, kao i da se uspešno revizija vrši, potrebno je poznavati neke postavke analiza finansijskih izveštaja. Finansijska analiza predstavlja iscrpno istraživanje, deskripciju, kvantificiranje, kao i ocenu finansijskog statuta, al ii uspešnost poslovanja preduzeća. Definisane pojma finansijskog izveštaja se pre svega nalazi u shvatanju da analize podvrgne posmatranju, ispitivanju, ocenjivanju i formulisanje dijagnoze onih procesa koji su se desili u preduzeću, i koji se kao takvi nalaze sažeti i opredmećeni u okviru finansijskih izveštaja.

Finansijski izveštaju u svom sastavu se sastoje od:

¹ Zdravka Petković, Dr, Docent, Univerzitet Bijeljina, Poljoprivredni fakultet, Pavlovića put 024, 76300 Bijeljina, Republika Srpska, BiH, Tel: +381 63/219-230, E-mail: petzdravka@gmail.com

² Denis Stojkanović, MSc, Nastavnik ugostiteljske grupe predmeta, Srednja stručna škola, Radnička 20, Novi Sad, Republika Srbija, Tel: +381 61/623-15-87, E:mail: denisstojkanovic@gmail.com

1. bilans stanja,
2. bilans uspeha,
3. izveštaj o novčanim tokovima,
4. izveštaj o promenama na kapitalu,
5. napomene, kao i
6. izveštaj revizora.

Ciljevi analize finansijskih izveštaja se pre svega može podeliti na:

1. opšte ciljeve, i
2. posebne ciljeve.

Opšti ciljevi se uglavnom odnose na sagledavanje zarađivačke sposobnosti (uspešnosti, profitabilnosti i rentabilnosti) preduzeća i finansijskog položaja tj. statute preduzeća, njenih novčanih tokova i promena na kapitalu, u cilju pružanja informacija korisnicima analiza. Menadžeri raznih nivoa odlučivanja kao interni korisnici koriste informacije analiza finansijskih izveštaja u cilju planiranja, organizovanja i sprovođenja kontrole.

Kreditori i investitori koriste računovodstvene informacije u cilju procene ostvarenog rezultata dobitka ili gubitka. Država i organi koriste u cilju utvrđivanja mera ekonomske politike, donošenja odluka, analiziranja i sprovođenja mera ekonomske politike. Posebni ciljevi se mogu sagledavati na drugačiji način poštovanjem Međunarodnih računovodstvenih standard finansijskog izveštavanja (MRS/MSFI).

Cilj Međunarodnih računovodstvenih standard jeste pružanje informacija o sposobnosti preduzeća da kreira novac i ekvivalenta novca, zatim informacije o samoj proceni dinamike izvesnosti kreiranja finansija odnosno novca.

Pojam predmet i ciljevi analize finansijskih izveštaja

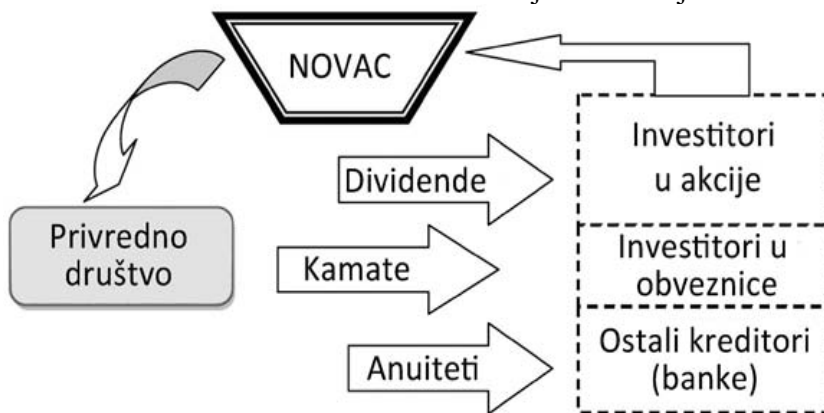
Za uspešno poslovanje privrednog društva kao i uspešno obavljanje revizije, potrebno je poznavanje neke osnovne stavke u finansijskim izveštajima. Predmet analize finansijskih izveštaja se definiše kao određeni set finansijskih izveštaja posmatranog privrednog društva. Analitičar želi da instrumentima analize ispita i oceni uspešnost poslovanja određenog privrednog društva na osnovu događaja koji su prikazani u finansijskim izveštajima. Finansijska analiza obuhvata detaljno istraživanje, deskripciju, kvantificiranje i ocenu finansijskog stanja i uapešnosti preduzeća. (Stojiljković i Krstić, 2000.)

Finansijski izveštaji predstavljaju vrednosni prikaz uticaja tih promena na finansijsku strukturu, kao i uspešnost poslovanja i promene na novčanim tokovima jednog privrednog društva. Finansijsko računovodstvo ima za cilj da prikuplja, evidentira klasifikuje i prikaže sve poslovne promene koje su se dogodile u jednom privrednom društvu u toku jednog izveštajnog perioda. Finansijski izveštaji se smatraju osnovnim proizvodom računovodstva jednog

privrednog društva. Poslovanje privrednih društava i preduzetnika počinje prikupljanjem kapitala. (Knežević i sar., 2017)

On je neophodan za početak poslovanja, jer je potrebno prvo pribaviti inicijalna sredstva za rad (na primer: poslovni prostor, transportna sredstva, mašine i opremu...) i predmete rada (na primer: tekstil, drvo, električna energija...) kojima će poslovanje biti započeto. Ne treba zaboraviti i selekciju i angažovanje zaposlenih, koji će radom i sredstvima za rad uticati na predmete rada, a kao rezultat će nastati nova vrednost, proizvod ili usluga, koji će biti plasirana na tržištu.

Slika 1. Korisnici analize finansijskih izveštaja

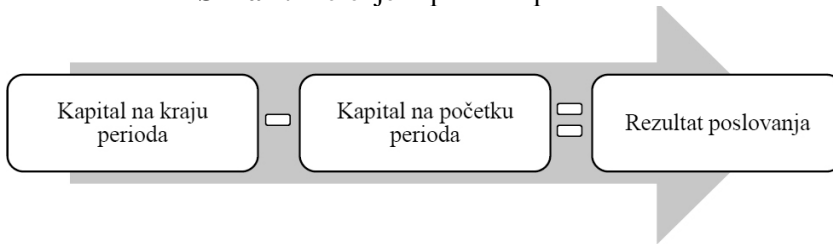

Izvor: Analiza finansijskih izveštaja Knežević, Stanišić, Mizdraković, 2017, str. 31.

Ukoliko vlasniku nedostaje određeni iznos kapitala za početak poslovanja, dodatna sredstva se mogu pozajmiti od finansijskih institucija ili drugih privrednih subjekata. Međutim, za razliku od kapitala koji ulaže vlasnik, pozajmljeni kapital se mora vratiti poveriocima u određenom roku i za privredno društvo predstavlja obavezu.

Cilj vlasnika kapitala je da uveća uloženi iznos kapitala u poslovanje, kako bi obezbedio dodatna sredstva za proširivanje poslovanja (akumulacija) ili kako bi ta sredstva plasirao u obavljanje drugih aktivnosti (potrošnja). Ukoliko je kapital na kraju posmatranog perioda (primer 31.12) veći od onog na početku poslovanja (01.01) može se zaključiti da su posmatrani preduzetnik ili privredno društvo dobro poslovali.

Slika 2. Merenje uspešnosti preduzeća

Izvor: Analiza finansijskih izveštaja Knežević, Stanišić, Mizdraković, 2017, str. 4.

Prema Okviru Međunarodnih računovodstvenih standarda/Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, osnovni cilj računovodstva je da pruži informacije o sposobnosti preduzeća da stvara novac i ekvivalente novca, kao i informacije o proceni dinamike i izvesnosti stvaranja novca. (IASB, MRS, par.15.) Eksterni korisnici koji mogu izvršiti direktan uticaj na menadžment preduzeća su akcionari koji poseduju obične, redovne akcije. Redovne akcije poseduju pravo glasa putem kojeg se može ostvariti uticaj na kreiranje poslovne politike, ciljeve preduzeća, ali se ostvaruje i kontrola menadžmenta, jer njihov opstanak zavisi od ostvarenih poslovnih rezultata.

Slika 3. Finansijsko izveštavanje

Izvor: <https://www.dzblace.org.rs/wp-content/uploads/2020/03/images.jpg>

Osnovni cilj akcionara je da usmere menadžment na generisanje pozitivnih rezultata poslovanja kako bi se isplatile dividende ili kroz povećanje cene akcija na finansijskom tržištu ostvarili kapitalni dobitci. S obzirom da pomenuti ciljevi akcionara zavise od zarađivačke sposobnosti preduzeća (neto dobitka), akcionari su zainteresovani da menadžment usmerava, rukovodi preduzeće u cilju ostvarivanja što većeg dobitka. Osnovni metod da se to postigne je da se menadžeri kroz kompenzacije i stimulatívno poslovno nagrađivanje vežu za postignute rezultate (ostvareni nivo dobitka). (Pratt J, 2003.)

Bilans stanja kao predmet analize

Bilans stanja prikazuje veličinu i strukturu sredstava i izvora finansiranja. U bilansu stanja vidimo imovinu, obaveze i kapital određenog privrednog društva. Struktura sredstava, aktiva, pokazuje na način na koji su sredstva uložena (investiciona aktivnost), dok struktura izvora finansiranja, pasiva, ukazuje efekte finansijske aktivnosti, odnosno finansijsku strukturu (konstituciju) nekog privrednog društva.

Stoga, bilans stanja se može prikazati pomoću modifikovane osnovne računovodstvene jednačine:

$$Aktiva = Obaveze + Kapital$$

$$Stalna + Obrtna sredstva = Obaveze + Kapital$$

Bilans stanja kao računovodstveni izveštaj sadrži veći broj različitih informacija koje su potrebne korisnicima za utvrđivanje finansijskog položaja. Međutim, te informacije su klasifikovane u grupe sličnih informacija kako bi se korisnicima olakšalo pronalaženje potrebnih informacija. Informacije koje treba iskazati u bilansu stanja treba razvrstati rukovodeći se određenim, prepoznatljivim kriterijumom. (Knežević G., et al. 2017)

Prema ovom kriterijumu u aktivni se nalazi najlikvidnija imovina kao što je novac i novčani ekvivalenti na prvom mestu, zatim slede potraživanja, zalihe i na poslednjem mestu su prikazana dugoročna sredstva (dugoročni plasmani, nematerijalna ulaganja i nekretnine, postrojenja i oprema) koja su najnelikvidniji oblik aktive.

Slika 4. Bilans stanja

AKTIVA			PASIVA		
R br	Sredstva	Iznos	R br	Izvori	Iznos
	I OSNOVNA SREDSTVA			I IZVORI OSNOVNIH SREDSTAVA	
1.	Zgrade	43.000,00	1.	Trajni izvori (Sopstveni kapital)	60.000,00
2.	Mašine i	40.000,00	2.	Kredit za osnovna sredstva	24.900,00
3.	postrojenja	1.300,00			
4.	Prevozna sredstva Nameštaj	600,00			
	II OBRTNA SREDSTVA			II IZVORI OBRTNIH SREDSTAVA	
1.	Sirovine i materijal	3.800,00	1.	Trajni izvori (Sopstveni kapital)	4.100,00
2.	Nedovršena proizvodnja	380,00	2.	Kredit za obrtna sredstva	700,00
3.	Gotovi proizvodi	350,00	3.	Dobavljači	400,00
4.	Kupci	700,00	4.	Ostale obaveze	300,00
5.	Žiro račun	270,00			
	Zbir aktive	90.400,00		Zbir pasive	90.400,00

Izvor:

<https://static.elitesecurity.org/uploads/3/0/3040507/slika%20task%201.png>

Za razliku od nje, pasiva prati redosled rastuće dospelosti. Na prvom mestu u pasivi su obaveze koje zahtevaju plaćanje u periodu od 30 do 60 dana (tekuće obaveze), zatim slede obaveze dospeća do 1 godine (kratkoročne obaveze), obaveze čiji je rok dospeća preko 1 godine (dugoročne obaveze). Na poslednjem mestu nalazi se sopstveni kapital vlasnika koji nema rok dospeća.

Ovakvu strukturu bilansa stanja respektuju preduzeća zemalja anglosaksonske računovodstvene tradicije (SAD, Velika Britanija, Kanada, Australija) gde dominira značaj likvidnosti kao vrhovni cilj poslovanja. U anglosaksonskoj tradiciji, koja je još od perioda Velike depresije iz 1929.g. opterećena problemom likvidnosti, bilans stanja prati kriterijum likvidnosti, pa je na prvom mestu u aktivi prikazana gotovina.

U pasivi, na prvom mestu, nalaze se one pozicije pasive čija je dospelost najkraća (tekuće obaveze i dobavljači), a zatim po kriterijumu rastućeg roka dospeća slede druge obaveze i na kraju sopstveni kapital. (Knežević G., 2007.)

Bilans uspeha kao predmet analize

Bilans uspeha se definiše kao računovodstveni izveštaj u kojem su prikazani ostvareni prihodi i rashodi preduzeća u određenom obračunskom periodu. Za razliku od bilansa stanja koji pokazuje finansijsku poziciju na tačno određeni dan, bilans uspeha je periodičan izveštaj. Naime, jedini smisao ovog izveštaja je u činjenici da se prihodi i rashodi prikazuju za određeni period, tako da se i njihova razlika (dobitak ili gubitak) odnosi na taj period. Ovaj računovodstveni izveštaj je imao primat u odnosu na bilans stanja, jer se dugo vremena smatralo da je uspešnost poslovanja iskazana kroz rezultat (dobitak ili gubitak), jedna od najznačajnijih informacija za potrebe poslovnog odlučivanja.

Slika 5. Bilans uspeha

BILANS USPEHA	
RASHODI	PRIHODI
POSOVNI RASHODI	POSLOVNI PRIHODI
FINANSIJSKI RASHODI	FINANSIJSKI PRIHODI
OSTALI RASHODI	OSTALI PRIHODI

Izvor: https://slidetodoc.com/presentation_image/

Informacije o uspešnosti preduzeća su neophodne da se proceni buduća sposobnost preduzeća da stvara novčane tokove i odbacuje prinose za različite korisnike (dividende za investitore i kamate za kreditore i sl.) Nema smisla za potrebe efikasnog upravljanja iskazati samo totalni rezultat (na kraju životnog veka preduzeća), jer je ovakva informacija nekvalitetna osnova za donošenje poslovnih odluka.

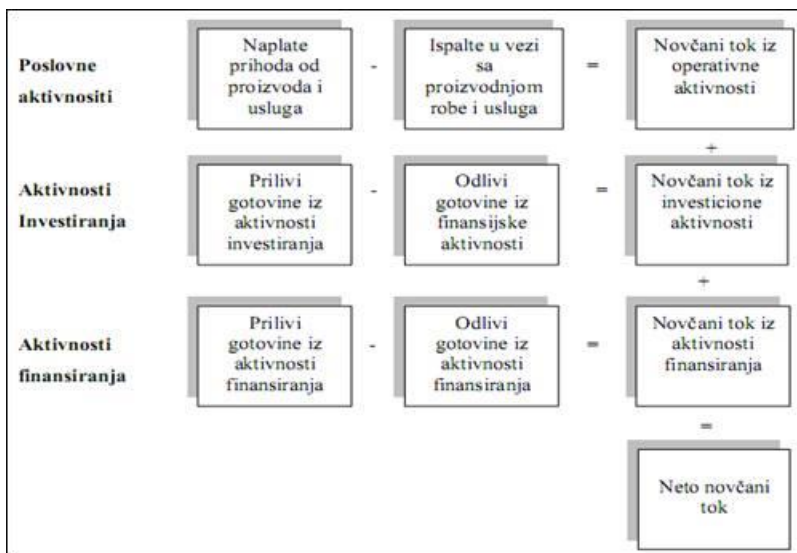
U tom smislu, kada govorimo o sastavljanju bilansa uspeha, zapravo mislimo o finansijskom izveštaju za određen vremenski period (jedan mesec, kvartal, polugodište ili godina). Dobitak se ovde javlja kao osnovno merilo uspešnosti preduzeća kao celine, a dobitak obračunat u bilansu uspeha je često i komponenta nekih bitnih finansijskih pokazatelja (dobitak po akciji, stope prinosa i sl.).

Elementi koji određuju visinu dobitka su prihodi i rashodi. Prihodi, u skladu sa MRS, definišu se kao povećanja ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priliva ili povećanja sredstava, odnosno smanjenja obaveza što dovodi do povećanja sopstvenog kapitala (IASC, MRS, par.70)

Izveštaj o tokovima gotovine kao predmet analize

Izveštaj o tokovima gotovine jeste izvedeni finansijski izveštaj, koji nastaje rearanžiranjem pozicija bilansa stanja i bilansa uspeha. Izveštaj o novčanim tokovima se, pored bilansa uspeha i stanja, smatra jednim od važnijih izveštaja koji je svoju punu afirmaciju stekao početkom 90-tih godina 20. veka kada je veliki broj uspešnih preduzeća (preduzeća koja su iskazala dobitak u bilansu uspeha) imala velikih problema sa solventnošću jer su ostvarivali veće odlive od priliva novca.

Slika 6. Izveštaj o tokovima gotovine

Izvor: <https://www.seminarski-diplomski.co.rs/>

Novčani tokovi se smatraju krvotokom jednog preduzeća. Kompanija kojoj nedostaje novac je ona koja na kratak rok neće moći odgovoriti svojim dospelim tekućim obavezama, a na dugi rok ovakvo stanje može dovesti do nesolventnosti i konačno do stečaja takvog preduzeća. Ovakva situacija u praksi nastala je zbog različitih pretpostavki od kojih se polazi pri priznavanju prihoda i rashoda u odnosu na prilive i odlive novca. Značaj izveštaja o novčanim tokovima je da utvrdi veličinu razlike između neto dobitka u bilansu uspeha i neto novčanih tokova iz poslovne aktivnosti u izveštaju o novčanim tokovima, odnosno da utvrdi da li je osnovna delatnost preduzeća profitabilna (neto dobitak je indikator uspešnosti) i da li ta delatnost može da "proizvodi gotovinu" (neto novčani tok iz poslovne aktivnosti je indikator "proizvodnje" gotovine).

Izveštaj o promenama na kapitalu

Izveštaj o promenama na kapitalu jeste sastavni deo finansijskih izveštaja sastavljenih u skladu sa MRS 1 i koji je namenjen vlasnicima kapitala. Ovaj izveštaj se sastavlja kao poseban i u njemu se kao minimum pozicija iskazuju:

1. neto dobitak ili gubitak obračunskog perioda,
2. stavke prihoda i rashoda koje ne ulaze u bilans uspeha već se priznaju u korist ili na teret kapitala i
3. zbirni efekat promena u računovodstvenoj politici.

Slika 7. Izveštaj o promenama na kapitalu

(U dinarima)	Akcijski kapital	Emisiona premija	Neuplaćeni upisani kapital	Revalorizacione rezerve	Rezerve za gubitke na plasmanima	Druge rezerve	Neraspoređeni dobitak	Račun dobitka i gubitka	Ukupno
Stanje 1.01.2008.	23.500	24.000	-	10.272	22.810	8.827	4.980	-	94.389
Upis emitovanih akcija	10.000	-	(10.000)	-	-	-	-	-	-
Uplata upisanih akcija	-	10.751	5.500	-	-	-	-	-	16.251
Revalorizacija ulaganja raspoloživih za prodaju	-	-	-	2.228	-	-	-	-	2.228
Deo dobitka za raspodelu akcionarima - dividende	-	-	-	-	-	-	(4.980)	-	(4.980)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	70.495	70.495
Raspodela dobitka iz tekuće godine	-	-	-	-	32.564	32.906	5.025	(70.495)	-
Stanje 31.12.2008.	33.500	34.751	(4.500)	12.500	55.374	41.733	5.025	-	178.383
Stanje 1.01.2009.	33.500	34.751	(4.500)	12.500	55.374	41.733	5.025	-	178.383

Izvor: https://slidetodoc.com/presentation_image

Podaci o promenama sopstvenog kapitala (neto imovine) preduzeća na početku i na kraju obračunskog perioda treba da pokažu da li je došlo do povećanja ili smanjenja neto imovine u posmatranom periodu, što je jedna od značajnih informacija za vlasnike 26 / 124 kapitala. Ukupna promena u neto imovini diktirana je totalnim dobicima i gubicima proizvedenim preko aktivnosti preduzeća tokom perioda.

Pored pomenutog, ovaj izveštaj sadrži i informacije o kapitalnim transakcijama (dodatni ulozi vlasnika, povlačenje uloga), saldo akumuliranog dobitka ili gubitka na početku perioda i na dan bilansa stanja, kao i kretanje za period i promene i stanje na svakoj klasi akcijskog kapitala, emisione premije i rezervi na početku i kraju perioda.

Napomene kao predmet analize

Napomene jesu prilozi koji idu uz postojeći set finansijskih izveštaja - bilans stanja, uspeha i novčanih tokova. Napomene, po svojoj suštini, nisu finansijski izveštaji, već njihov neophodan, prateći element. One sadrže detaljnije kvantitativne i kvalitativne informacije vezane za osnove na kojima su finansijski izveštaji sastavljeni, odnosno računovodstvene politike koje su primenjene za evidentiranje značajnih poslovnih događaja.

Cilj sastavljanja napomena je da pruže korisnicima informacije potrebne za tumačenje i ispravnu interpretaciju finansijskih izveštaja, ali i da omoguće istinito i pošteno prikazivanje finansijskih izveštaja, što je primarni zahtev profesionalne regulative, odnosno Međunarodnih računovodstvenih standarda.

U napomenama se prikazuju skraćeni opisi ili detaljne analize pozicija u bilansu stanja, bilansu uspeha i izveštaju o novčanim tokovima. Ove informacije se prikazuju takvim redosledom koji će omogućiti korisnicima njihovu jednostavnu upotrebu.

Napomenama uz finansijske izveštaje, koje sadrže skraćeni opis ili detaljnu analizu iznosa prikazanih u izveštajima, treba da se: (IASC, MRS 1, par.91.)

1. prikažu informacije o osnovama za sastavljanje finansijskih izveštaja i specifične računovodstvene politike koje su primenjene za procenu svih značajnih stavki,
2. obelodane informacije koje nisu prikazane u finansijskim izveštajima, a MRS/MSFI ih zahtevaju i
3. pruže dodatne informacije koje doprinose vernom prikazivanju finansijskih izveštaja.

Centralni deo napomena čine informacije o računovodstvenim politikama. Računovodstvene politike se definišu kao specifična načela, konvencije, pravila i metode koje je menadžment usvojio prilikom sastavljanja i prikazivanja finansijskih izveštaja. (IASC, IAS 2000, MRS 1, par. 21.)

Registar podataka o bonitetu finansijskih izveštaja preduzetnika i pravnih lica

Registar podataka o bonitetu i finansijskih izveštaja preduzetnika i pravnih lica je prvo počelo sa radom u Agenciji za privredne registre 01. januara, 2010. godine. Od dolaženja integracije velikog broja finansijskih podataka statusnog karaktera, dolazi do formiranja informacionog sistema koji na jednom mestu obezbeđuje sve potpune i pravovremene informacije i podatke o preduzetnicima i pravnim licima koji su usaglašene u skladu sa standardima Evropske unije.

Razvoj poslova boniteta je započet 14. januara 2002. godine gde je došlo do osnivanja centra za Bonitet kao organizacionog dela Zavoda za obračun i plaćanje da bi se prestankom rada ove institucije 2003. godine Centar za bonitet u svojstvu Narodne banke Srbije preuzeo računovodstvene podatke, počevši od 1994. godine gde se formira elektronska baza tih podataka.

Centar je nastavio vršiti prijem i obradu finansijskih izveštaja i proširivao je bazu inovativnim računovodstvenim podacima, da bi se unapredilo i brže razvilo usluge boniteta. Počevši od 2010. godine poslovi prijema, kontrole, registracije, obrade i objavljivanja finansijskih izveštaja, kao i poslovi boniteta, na osnovu ovlašćenja definisanih Zakonom o računovodstvu i reviziji, obavljaju se u Agenciji za privredne registre u kojoj je uspostavljen Registar finansijskih izveštaja i podataka o bonitetu pravnih lica i preduzetnika.

Agencija za privredne registre je od Narodne banke Srbije preuzela predmete, dokumentaciju, arhivu, baze podataka, sredstva za rad, potreban broj zaposlenih, kao i deo informacionog sistema i neophodnu informatičku tehnološku opremu, i nastaviće aktivnosti na unapređenju kvaliteta informacija u zemlji - podizanjem kvaliteta finansijskog izveštavanja i razvojem usluga boniteta, koje će pre svega biti usmerene na: (dostupno je na sajtu: <https://www.apr.gov.rs/>)

1. povećanje obuhvatnosti
2. prijem finansijskih izveštaja u elektronskoj formi
3. kompletnu automatizaciju postupka prijema i unosa podataka
4. brzu i efikasnu proveru ispravnosti finansijskih izveštaja
5. razvoj i prilagođavanje usluga boniteta savremenim uslovima poslovanja.

Registar finansijskih izveštaja i podataka o bonitetu pravnih lica i preduzetnika je centralna, javna, elektronska baza podataka iz finansijskih izveštaja i podataka o bonitetu pravnih lica i preduzetnika, na osnovu kojih se sagledavaju rezultati poslovanja i finansijski položaj pravnih lica i preduzetnika, kao i privredna kretanja u Republici Srbiji. U registru se vode dve međusobno povezane baze podataka - baza finansijskih izveštaja i baza podataka o bonitetu.

Finansijski izveštaji predstavljaju struktuirani prikaz finansijskog položaja i poslovnih promena koje su nastale u izveštajnom periodu, sa ciljem da se

obežbede informacije o finansijskoj poziciji, performansama, odnosno finansijskom uspehu i promenama finansijske pozicije pravnog lica i preduzetnika, korisne za donošenje ekonomskih odluka širokog kruga korisnika.

Dostupnost informacija o privrednim subjektima, na jednom mestu, višestruko je korisna privrednim subjektima za ostvarivanje njihovih zakonskih i poslovnih prava, kao neophodan element u postupku donošenja poslovnih odluka, smanjenju rizika poslovanja, analizi i isgraživanju tržišta, ali i državnim organima i institucijama za potrebe statističkog praćenja privrede, analize i dijagnostike makroekonomskih kretanja u zemlji, kao i za donošenje odluka iz oblasti ekonomske, monegarne i fiskalne politike. (Samardžić I., 2009)

Zaključak

Na osnovu svega navedenog dolazi se do zaključka da finansijski izveštaji su ključni za donošenje informacija o finansijskom položaju, uspešnosti, promenama na kapitalu i novčanim tokovima jedne kompanije i predstavljaju funkcionalnu i vremenski zaokruženu celinu poslovnih procesa koji su se dogodili u jednoj kompaniji i kao takvi, čine podlogu svake racionalne analize. Poslovne aktivnosti kompanije opredmećene su u bilansu uspeha. Investicione aktivnosti su materijalizovane u bilansu stanja, kao i finansijske aktivnosti. Izveštaj o tokovima gotovine i izveštaj o promenama na kapitalu predstavljaju izvedene izveštaje koji se sačinjavaju na osnovu bilansa stanja i bilansa uspeha.

S obzirom da se stvarna i knjigovodstvena vrednost preduzeća razlikuju, korisnici (investitori i kreditori) najviše pažnje usmeravaju na proučavanje kvaliteta računovodstvenih informacija i njihovo uobličavanje da bi se procenili budući novčani tokovi koje je to preduzeće sposobno da generiše. Tako korisnici finansijskih izveštaja kroz analizu, daju novu dimenziju informacijama koje su u tim izveštajima sadržane. pomenutog, kao poseban cilj finansijske analize jeste i predikcija, odnosno redviđanje buduće vrednosti kompanije. Investitori i kreditori najčešće koriste informacije finansijske analize na ovaj način.

Računovodstvene informacije se koriste u statističkim modelima na osnovu kojih se predviđa sposobnost preduzeća da kontinuirano posluje (free cash flow model) ili se predviđa njegov bankrot (Altmanov Z-score model). U cilju proučavanja posebnih ciljeva analize moramo se vratiti na pitanje razlike između vrednosti preduzeća koju procenjuju investitori i kreditori, odnosno tržište (prava, suštinska vrednost, intrinsic value) i vrednosti preduzeća po knjigama (knjigovodstvena vrednost, book value). Ove dve vrednosti se značajno razlikuju.

Literatura

1. https://slidetodoc.com/presentation_image (Pristupljeno: 2.10.2021)
2. <https://static.elitesecurity.org/uploads/3/0/3040507/slika%20task%201.png> (Pristupljeno: 9.10.2021)

3. <https://www.apr.gov.rs/> (Pristupljeno: 25.10.2021)
4. <https://www.dzblace.org.rs/wp-content/uploads/2020/03/images.jpg> (Pristupljeno: 1.10.2021)
5. <https://www.seminarski-diplomski.co.rs/> (Pristupljeno: 15.10.2021)
6. IASC, IAS 2000, MRS 1 Prikazivanje finansijskih izveštaja, par. 21.
7. IASC, Međunarodni računovodstveni standardi, par.15., str. 7
8. IASC, MRS - Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, par. 70 a, str. 19.
9. IASC, MRS 1 Prikazivanje finansijskih izveštaja, par.91,
10. Knežević G. (2007). Ekonomska finansijska analiza (Teorija i analiza bilansa- interni materijal), Univerzitet Singidunum, Beograd. str. 178
11. Knežević G., Stanišić N, Mizdraković V. (2017). Analiza finansijskih izveštaja, Univerzitet Singidunum, Beograd. str.165
12. Pratt J. (2003). Financial Accounting in an Economic Context, Wiley, g.op. cit, str. 181.
13. Samardžić I. (2009). Upravljačko računovodstvo, Beogradska poslovna škola, Beograd. str.89
14. Stojiljković M, Krstić J. (2000). Finansijska analiza, Ekonomski fakultet, Niš. str. 12

ANALYSIS AS A SUBJECT OF FINANCIAL REPORTS AS OWNED BY ENTREPRENEURS AND LEGAL ENTITIES

Zdravka Petković¹ Denis Stojkanović²

Abstract

For any company, whether it is owned by legal entities or entrepreneurs, the analysis of financial statements primarily deals with the assessment of the financial condition of the company, as well as the management of working capital in the company. The main task of the analysis of financial statements in the company is the balance sheet, income statement, and cash flow statement, ie. change in capital. As for the business of receiving and processing financial reports in Serbia, they have a tradition of more than half a century, and they were published primarily in the service of social accounting, ie. to the Bureau of Accounts and Payments.

Financial statements are a structural representation of business changes that occurred during the reporting period in order to provide information about the financial position, ie. financial success, as well as changes in the financial position of legal entities and entrepreneurs, which are very useful for making economic decisions of large users. In some cases, there may also be manipulation in the financial reports, that is, errors may occur, where auditors who carry out constant control deal with this.

Key words: financial statements, balance sheet, income statement, legal entities, entrepreneurs,

¹ Zdravka Petković, Ph.D., Assistant Professor, University of Bijeljina, Faculty of Agriculture, Pavlovića put bb, 76300 Bijeljina, Republika Srpska, BiH, Phone: +381 63/219-230, E-mail: petzdravka@gmail.com

² Denis Stojkanović, MSc, Teacher of the hospitality group of subjects, Secondary Vocational School, Radnička 20, Novi Sad, Republic of Serbia, Phone: +381 61/623-15-87, E-mail: denisstojkanovic@gmail.com